

ปัจจัยทางสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
SOCIAL FACTORS IN THE PREPARATION OF LOCAL DEVELOPMENT PLANS:
A CASE STUDY BANBO SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
MUEANG SAMUT SAKHON DISTRICT SAMUT SAKHON PROVINCE

ทิพวรรณ ประโคทะสังข์¹ และ วิลาสินี จินตลิขิตดี²

Tippawan Prakotasang and Vilasinee Jintalikhitdee

Article History

Received: 21-02-2022; Revised: 20-01-2023; Accepted: 25-01-2023

<https://doi.org/10.14456/issc.2023.60>

บทคัดย่อ

นโยบายและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ที่สอดคล้องกับนโยบายในระดับต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน และชุมชนเป็นฐานสำคัญ ในการสร้างและพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) ปัจจัยทางสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) เปรียบเทียบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ การวิจัยนี้มาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson

ผลการวิจัยพบว่า

1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยทางสังคมส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพในชุมชนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่แตกต่างกัน และ 4) ปัจจัยทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย แนวทาง

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Master's degree, College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University

Email: oui.of01@gmail.com *Corresponding author

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Asst. Prof., Ph.D., Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

ในการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่น และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนต้นแบบ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ปัจจัยทางสังคม; แผนพัฒนาท้องถิ่น; องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ

ABSTRACT

Banbo Subdistrict Administrative Organization Mueang Samut Sakhon District Samut Sakhon Province is responsible for taking care of the people in the area by formulating policies and guidelines for local development to meet the needs of people in the area in accordance with the policies of the district, province and government to be effective. By spreading prosperity in community development to be a livable and potential community. The action of the government sector may not be sufficient and requires the participation of community members. And the community is an important base for building and developing communities that are sustainable and livable. This research aims to study 1) The level of preparing the local development plan of the Banbo Subdistrict Administrative Organization 2) Social factors in the preparation of the local development plan of the Banbo Subdistrict Administrative Organization 3) Comparing the preparation of the local development plan of the Banbo Subdistrict Administrative Organization depression Classified by personal factors and 4) The relationship between social factors and the preparation of local development plans of Banbo Subdistrict Administrative Organization. This research is a quantitative research. The sample consisted of 382 people in the area of Banbo Subdistrict Administrative Organization and analyze the data according to statistical method The statistical program used in the research were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, and Pearson's correlation coefficient analysis.

The research results showed that:

1) Preparation of the local development plan of the Banbo Subdistrict Administrative Organization 2) Social factors affecting the preparation of local development plans of the Banbo Subdistrict Administrative Organization at a high level 3) Personal factors in terms of status in different communities affecting the preparation of local development plans in different ways; and 4) Social factors have no relationship with the preparation of local development plans of the Banbo Subdistrict Administrative Organization. The results of this research can be utilized in policy making. Guidelines for local administration and development to increase efficiency in the preparation of local development plans of the Banbo Subdistrict Administrative Organization to cover all aspects and develop the community to be a model community able to be self-reliant and sustainable.

Keywords: Social factors affecting; local development plan; Banbo Subdistrict Administrative Organization

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื้อหา มีบทบาท หน้าที่ และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีอิสระในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน มีการกำหนดตัวบทกฎหมายและกลไกทางกฎหมายเพื่อให้การกระจายอำนาจเป็นไปอย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบจากประชาชน และองค์กรต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 บัญญัติให้มืองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจ กำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น การดำเนินการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน โดยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้ใช้หลักการกระจายอำนาจ ที่ส่วนกลางได้มอบอำนาจระดับหนึ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเองอย่างอิสระโดยไม่ขัดต่อกฎหมายของประเทศ เอนก เหล่าธรรมทัศน์และสมคิด เลิศไพฑูรย์ (2543: 4) ได้ให้นิยามการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองหรืออีกนัยหนึ่ง คือ การปกครองตนเองโดยประชาชน ในท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีพื้นฐานของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ที่หมายถึง การที่รัฐบาลมอบอำนาจการปกครองให้องค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่องค์กรส่วนกลางจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ จากแนวคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม (People Participation) การแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันวางแผน ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ตรง และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัย “ชุมชน” เป็นสำคัญในการสร้างกระบวนการ พัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ที่จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและน่าอยู่

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นชุมชนที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัย และด้านอื่น ๆ ส่งผลให้การแก้ปัญหาในพื้นที่จำเป็นต้องมีความรอบคอบ โดยคำนึงถึงผลกระทบอย่างรอบด้าน มีความรอบรู้และอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่ต้องสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และการยอมรับซึ่งกันและกัน การรวมตัวของสมาชิกในชุมชนจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิด เกิดองค์ความรู้และเชื่อมโยงประสบการณ์อย่างกว้างขวาง เป็นการเสริมพลังซึ่งกัน และกัน สร้างโอกาสให้ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนและสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ด้วยเหตุนี้ชุมชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ จึงเกิดการปรับตัวของสมาชิก ในชุมชน และผู้นำชุมชนให้มีจิตอาสา กล้าคิด กล้าทำ กล้าเปลี่ยนแปลง เน้นการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน ร่วมแสดงความคิดเห็น และประสานความร่วมมือกันระหว่างผู้นำชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับบทบาทท้องถิ่นให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ เป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างรัฐกับชุมชน ทำหน้าที่ดูแลและพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากสมาชิกในชุมชน เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ให้บรรลุจุดมุ่งหมายและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอก และยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อเปรียบเทียบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

3. การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดผู้นำเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach) ที่ศึกษาด้านพฤติกรรมผู้นำหรือที่เรียกว่า ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งเน้นความมีประสิทธิภาพของผู้นำ ซึ่งตามหลักพื้นฐานของทฤษฎีนี้จะมีพฤติกรรมของผู้นำอยู่ 2 แบบ ได้แก่ 1) ผู้นำที่มุ่งงาน คือ ผู้นำที่ให้ความสนใจมากกว่าคน เน้นการทำงานเสร็จตรงตามเวลา ประหยัดค่าใช้จ่ายและบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และ 2) ผู้นำที่มุ่งคน คือ ผู้นำที่มีการกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น แสดงให้พนักงานเห็นถึงความพร้อมที่จะสนับสนุน

แนวคิดจากการศึกษาของลิเคิร์ต (Likert's Michigan Studies) แห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกนได้ศึกษาเรื่องความเป็นผู้นำ โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงาน Rensis Likert ได้แบ่งลักษณะผู้นำเป็น 4 แบบ คือ (อ้างถึงในรังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544: 90-92)

1. แบบใช้อำนาจ (Explorative authoritative) ผู้บริหารใช้อำนาจเผด็จการสูง การตัดสินใจอยู่ในระดับเบื้องบนมาก
2. แบบใช้อำนาจเชิงเมตตา (Benevolent authoritative) ปกครองแบบพ่อปกครองลูก ให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา จูงใจ ให้รางวัล ยอมให้มีการติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนได้บ้าง รับฟังความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชาบ้างและบางครั้งยอมให้การตัดสินใจแต่อยู่ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิด
3. แบบปรึกษาหารือ (Consultative democratic) ผู้บริหารจะให้ความไว้วางใจและการตัดสินใจแต่ไม่ทั้งหมด จะให้รางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจ และใช้การบริหารแบบที่มีส่วนรวม มีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทางจากระดับล่างขึ้นบนและจากระดับบนลงล่าง การวางนโยบายและการตัดสินใจมาจากระดับบน ขณะเดียวกันก็ให้ยอมการตัดสินใจบางอย่างอยู่ในระดับล่างผู้บริหารเป็นที่ปรึกษาในทุกด้าน
4. แบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Participative democratic) ผู้บริหารให้ความไว้วางใจและเชื่อถือผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ มีการให้รางวัลตอบแทนเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่กลุ่ม มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตั้งจุดประสงค์ร่วมกัน มีการประเมินความก้าวหน้า มีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง ทั้งจากระดับบนลงล่างในระดับเดียวกัน หรือในกลุ่มผู้ร่วมงานสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารได้ทั้งในกลุ่มบริหารและกลุ่มผู้ร่วมงาน

Burns (1978: 20) กล่าวว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้นำที่ตระหนักถึงความต้องการของผู้ร่วมงาน ค้นหาแรงจูงใจของผู้ร่วมงานเพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดความสำนึก ต้องการและพยายามที่จะพัฒนาตนเอง และหาทางพัฒนาผู้ร่วมงานเพื่อให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร รวมทั้งสิ้น 8,681 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน

2. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ทำการศึกษาถึงระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ปัจจัยทางสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การเปรียบเทียบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ โดยศึกษาจากประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) ให้เลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 ภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 การรับรู้ข่าวสารของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 5 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 10 ข้อ

โดยส่วนที่ 2-5 กำหนดให้ตอบคำถามตามมาตรวัดแบบ Likert – Type – Scale 5 ระดับ เรียกว่าวิธีการประเมินแบบรวมค่า (Method of Summated Rating) โดยเลือกตอบตามความเป็นจริงมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด มีเกณฑ์ การให้คะแนน (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550 : 25-30) ได้แก่ 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อวิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาความสัมพันธ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 25-30)

0.91-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

0.71-0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง

0.31-0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

0.01-0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้เท่ากับ 0.87 ซึ่งมีความเที่ยงตรงและเนื้อหาครอบคลุมในแต่ละด้าน และวัตถุประสงค์ของการวิจัย และได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้จากข้อคำถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.874 เป็นค่าระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อการศึกษา โดยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 ชุด และได้รับคืน จำนวน 382 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมทางสถิติ เพื่อนำไปอภิปรายและสรุปผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1.สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency), ค่าสถิติร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ t-test, One-way ANOVA และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

6. ผลการวิจัย

1.การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = .30) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมาชิกในชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนอยู่เป็นประจำ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = .89) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมาชิกในชุมชนของท่านมีการสร้างเครือข่ายที่ดีทั้งภายในชุมชนและกับชุมชนอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.74, S.D. = 1.33)

2.ปัจจัยทางสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .22) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .27) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .41) และการรับรู้ข่าวสารในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .42) ตามลำดับโดยพิจารณาแยกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .41) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับชุมชนอยู่เป็นประจำ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 1.21)

2.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .27) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำของท่านเป็นผู้ที่สามารถสั่งการ และกระตุ้นให้ผู้อื่นกระตือรือร้นปฏิบัติตามคำสั่งได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .82) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำของท่านและเครือญาติของผู้นำมีส่วนสำคัญต่อชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .91)

2.3 ระดับการรับรู้ข่าวสารในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .42) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนฯ ผ่าน Facebook อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .96) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนฯ จาก อบต.บ้านบ่อ โดยการปิดประกาศที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ ของ อบต.บ้านบ่อ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 1.31)

3.กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ จำนวน 382 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 72.0 มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 มีสถานภาพสมรส จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 48.7 มีการศึกษาระดับต่ำปริญญาตรี จำนวน 205 คิดเป็นร้อยละ 53.7 มีการประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ 7-9 ปี จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 และมีสถานภาพเป็นประชาชนในชุมชน จำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0

ซึ่งสามารถวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ ที่แตกต่างกัน ได้ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ($t = -.346$, Sig = .729 > .05)

3.2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ($F = .159$, Sig = .924 > .05)

3.3 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า สถานภาพสมรสที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ($F = .444$, Sig = .642 > .05)

3.4 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ($F = .343$, Sig = .710 > .05)

3.5 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ($F = .915$, Sig = .455 > .05)

3.6 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ($F = .334$, $Sig = .855 > .05$)

3.7 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.294$, $Sig = .272 > .05$)

3.8 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า สถานภาพในชุมชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.809$, $Sig = .005 < .05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้นำชุมชน ($\bar{X} = 4.24$) ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าประชาชน ($\bar{X} = 4.13$)

4.ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยการทดสอบค่าสถิติสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า ปัจจัยทางสังคมทั้ง 3 ด้านไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($Sig = .70 > .01$, $r = .02$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

7. อภิปรายผล

1.การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, $S.D. = .30$) เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้สมาชิกในชุมชนให้ความสำคัญกับกิจกรรมของชุมชน โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความสามัคคี ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างคนในชุมชน มีจิตสำนึกที่ดีต่อกัน มีความมั่นใจในศักยภาพ การแก้ไขปัญหาาร่วมกันและบริหารจัดการร่วมกันของสมาชิกในชุมชน เสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม สร้างการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาชุมชนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนจากภายนอก ไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ที่จะนำไปสู่การเป็นชุมชนที่ยั่งยืน โดยใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการพัฒนา เพื่อเป็นฐานรองรับการแก้ปัญหาและการพัฒนาชุมชนในทุก ๆ ด้าน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว เนื่องจากหากชุมชนมีความพร้อมแล้ว ก็จะสามารถพัฒนาและขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ และอำนาจดูแล และจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีอิสระในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน เพื่อให้การกระจายอำนาจเป็นไปอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และระบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ที่เป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาประเทศไปพร้อมกันอย่างบูรณาการ โดยแผนพัฒนานี้เป็นรากฐานที่สำคัญที่ทุกคนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาและสร้างพลังให้ชุมชนในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ เพื่อให้การบริหารภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยมีแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือช่วยผลักดันและสนับสนุน ที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์กับการพัฒนาและการจัดทำงบประมาณประจำปี รวมทั้งเป็นการประเมินผลการพัฒนาในช่วงเวลาแต่ละปีว่าสามารถตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย และเกิดความร่วมมือร่วมใจของประชาชน การแสดงพลังและปกป้องผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

2.ปัจจัยทางสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, $S.D. = .22$) โดยปัจจัยทางสังคมในด้านลักษณะผู้นำ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, $S.D. = .27$) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มี

ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการส่งเสริม สนับสนุน เสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม การทำงานร่วมกัน ตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกในชุมชน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของชุมชนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามที่มอร์เฟตและคณะ (Morphet & Other, 1982 อ้างถึงใน กวี วงศ์พุม, 2535: 61) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการกระทำ พฤติกรรม ความเชื่อถือ และความรู้สึกของบุคคลในสังคม ส่วนบุญทัน ดอกโธง (2535: 266) ได้สรุปว่า ผู้นำเป็นผู้มีศิลปะ มีอิทธิพลต่อชุมชนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้อื่นเกิดความตั้งใจในการปฏิบัติงาน เป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อยู่เบื้องหลัง ทำหน้าที่วางแผนและผลักดัน รวมถึงต้องยืนอยู่ข้างหน้ากลุ่มและนำกลุ่มปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และ Maxwell (2002: 7) กล่าวว่า ภาวะผู้นำคือ ความสามารถของผู้นำที่จะชักจูงบุคคลอื่น ทั้งผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ที่อยู่แวดล้อมให้สามารถทำงานในระดับที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เรนสิส ลิเคิร์ต (Rensis Likert, 1961 อ้างถึงใน รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544: 92) ให้ความหมายว่าลักษณะผู้นำแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Participative democratic) โดยผู้บริหารได้ให้ความไว้วางใจและเชื่อถือผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ มีการให้รางวัลตอบแทนเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่กลุ่ม มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมตั้งจุดประสงค์ร่วมกัน มีการประเมินความก้าวหน้า มีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง ทั้งจากระดับบนลงล่างในระดับเดียวกัน สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารได้ทั้งในกลุ่มบริหารและกลุ่มผู้ร่วมงาน และกระแสในปัจจุบันได้มุ่งให้ความสนใจกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และภาวะผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Charismatic leadership) ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ได้ อธิบายว่า ผู้นำประสบความสำเร็จในระดับสูงในการจูงใจสมาชิก ความผูกพันต่อองค์กร การเคารพนับถือ ความไว้วางใจ ความชื่นชมในตัวผู้นำ อุทิศตนในการทำงานและความจงรักภักดี และยังพยายามอธิบายอีกว่าผู้นำบางคนสามารถนำองค์กรหรือหน่วยงานของตนประสบความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยมได้ ดังนั้น ผู้นำชุมชนจึงต้องมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผู้นำจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จ โดยผู้นำจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชุมชน ให้ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานระหว่างชุมชนกับภาครัฐ ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนให้สมาชิกในชุมชนเกิดความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง วางแผน ตัดสินใจและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาชุมชน พัฒนาท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนของตนเอง

3.การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพในชุมชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยมีรายละเอียดดังนี้

สถานภาพในชุมชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ แตกต่างกัน โดยสถานภาพผู้นำชุมชนส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามที่ชลกาญจน์ ฮาซันนารี (2548 : 65) ได้ให้ความหมายของผู้นำชุมชนว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือคนอื่น ๆ สามารถทำให้คนอื่นอยากเดินตามและให้ความเคารพเชื่อถือว่าใจและให้ความร่วมมือในการทำงานต่าง ๆ รวมทั้งเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ผลสำเร็จที่ดีหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และแนวคิดของสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2555: 49) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ผู้นำเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณลักษณะที่เป็นประโยชน์ เกื้อกูลต่องานของชุมชนต้องเป็นผู้นำที่มีความรู้มากกว่าคนอื่น ได้รับความเคารพ นับถือ เป็นที่พึ่งของคนอื่นเมื่อมีปัญหา อีกทั้งเป็นผู้พิจารณาทำความเข้าใจสิ่งแปลกใหม่เข้าใจง่าย และยอมรับนำไปปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ซึ่งปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้จะส่งผลทำให้ระดับความเข้มแข็งของชุมชนสูงขึ้นไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักริตรี จารุเมธีญาณ และพระถนัด วทตโน (2560: สืบค้นจากเว็บไซต์) ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน” ที่ได้สรุปไว้ว่า ผู้นำเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาในระดับต่าง ๆ การพัฒนา ในระดับชุมชนก็เช่นเดียวกัน ถ้าผู้นำมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ สามารถใช้คุณสมบัติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน จะเป็นการสร้าง

ความสุขหรือสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในสังคม

4.ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ พบว่า ปัจจัยทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($Sig = .70 > .01, r = .02$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำและมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม เนื่องจากสมาชิกทุกคนในชุมชนมีความตื่นตัว กระตือรือร้น เต็มใจเข้าร่วมอย่างเต็มที่ เพื่อปกป้องและรักษาสีทิวทัศน์ของตนเอง และให้ความสำคัญที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ตามที่ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553: 57) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุและความต้องการ 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 5) มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลและ 6) มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และปรัชญา เวสารัชช์ (2528: 170) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นประกอบด้วย ปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความปลอดภัยและปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนรวม หรือความรู้สึกว่าเป็นพันธะที่ต้องเข้าร่วมเพื่อให้เกิดความสามัคคี ในประเด็นเดียวกัน ส่งผลให้กิจกรรมของหมู่บ้าน การประชุมหรือการประชุมของหมู่บ้านและตำบล การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สมาชิกในชุมชนของตำบลบ้านบ่อ จึงเข้าร่วมในกิจกรรม ร่วมแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ร่วมกันตัดสินใจอยู่เป็นประจำ มีการเสนอความต้องการต่าง ๆ ของชุมชน และเสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ ซึ่งสอดคล้องกับ Leeder (อ้างในจิราภรณ์ ศรีคำ, 2547) ได้สรุปว่าการมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐาน ทศนคติ และค่านิยมของตน มีคุณค่าสอดคล้องกับผลประโยชน์ของตนมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมและปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตน สอดคล้องกับสิ่งที่ตนได้มาหรือคาดหวังเอาไว้ และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ ขึ้นอยู่กับอุปนิสัยและจารีตประเพณี ขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะอำนวย ขึ้นอยู่กับความสามารถรวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ของบุคคลและกลุ่มบุคคลจะกระทำโดยการบีบบังคับหาได้ไม่ ด้านลักษณะของผู้นำไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำและมีความสัมพันธ์อยู่ในทิศทางเดียวกัน ผู้นำชุมชนที่มีบทบาทเป็นเพียงผู้สนับสนุน ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ และประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานไม่ได้มีส่วนต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกในชุมชน รวมไปถึงด้านการรับรู้ข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำและมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ของสมาชิกในชุมชนผ่านช่องทางต่าง ๆ ไม่ส่งผลต่อความการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากชุมชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ สมาชิกในชุมชนเมื่อได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน สมาชิกในชุมชนจะมีการเตรียมข้อมูล มีการเตรียมตัว มีความตื่นตัว กระตือรือร้นและให้ความสำคัญกับกิจกรรมของชุมชนและตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอยู่เป็นประจำด้วยตนเอง

เมื่อปัจจัยทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่าการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ เกิดจากสมาชิกในชุมชนให้ความสำคัญกับกิจกรรมของชุมชนและภาครัฐ โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน มีการรวมกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความสามัคคี ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างคนในชุมชน และการแก้ไขปัญหาพร้อมกันและบริหารจัดการร่วมกันของสมาชิกในชุมชน สร้างการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาชุมชน ให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนจากภายนอก ไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน โดยใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการพัฒนา เพื่อแก้ปัญหาและการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุก ๆ ด้าน ที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว เนื่องจากหากชุมชนมีความพร้อมแล้วก็จะส่งผลให้สามารถพัฒนาและขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนี้เป็นกลไกพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศไปพร้อมกัน ซึ่งสอดคล้อง

กับวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ การบริหารภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและเกิดความร่วมมือร่วมใจของประชาชน การแสดงพลังและปกป้องผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ ควรส่งเสริมให้ผู้นำชุมชน และประชาชนสร้างชุมชนต้นแบบในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ ควรให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชน การสื่อสารที่ทันสมัยกับชุมชน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้การเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ ควรกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ครบถ้วนและตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรดำเนินการศึกษาตัวแปรอื่นที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มเติม การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดเชิงลึกมากขึ้น ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายของสังคม ช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัยของชุมชน เพื่อเป็นแนวในการพัฒนาและสามารถนำไปวิเคราะห์การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อให้ครอบคลุม และตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ หรือสร้างทางเลือกใหม่ของการพัฒนาในชุมชน และสามารถเป็นต้นแบบการสร้างชุมชนเข้มแข็งให้กับชุมชนอื่น ๆ ได้

รายการอ้างอิง

- โกวิท พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. บพิธการพิมพ์.
- กนกกร สมปราชญ์. (2560). ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาทฤษฎีฐานราก. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 1(4), 51-65.
- กรองทิพย์ นาควิเชตร. (2552). *ภาวะผู้นำสร้างสรรค์เพื่อการศึกษา*. อีรสาสน์ พับลิชเชอร์ จำกัด.
- จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระณัด วุฒโน. (2560). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6 (ฉบับพิเศษ), 10-15.
- จตุพร สังขวรรณ. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic leadership)*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จินตนา กาญจนวิสุทธิ. (2558). *เส้นทางวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอาชีพและการพึ่งตนเอง*. มินเซอร์วิส ชัพพลาย.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2550). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โปรเกรสซิฟ จำกัด.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2560). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย : แนวทางการนำไปใช้อย่างมืออาชีพ*. อมรการพิมพ์.
- ชลกาญจน์ ฮาซันนารี. (2548). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนาชุมชน*. สำนักงานกองทุนและสนับสนุนการวิจัย.
- นิพัทธ์ กานตอัมพร. (2559, 30 เมษายน). *กลยุทธ์การสร้างเครือข่าย*. <http://kmcenter.rid.go.th/kmc17/datafile/ab37.ppt>
- เนตรพัฒน์ ยาวีราข. (2557). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. เซ็นทรัล เอ็กซ์เชส.
- บุญทัน ดอกไธสง (2535). *การจัดการองค์การ*. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. มนตรี.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม:ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). บุ๊คพอยท์.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). *ภาวะผู้นำ (Leadership)*. ธนัชการพิมพ์.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง*. (2560, 2 เมษายน). [https:// sites.google.com/site/Mbakrabi/phawa-phuna-laea-kar-brihar-kar-peliynpaelng](https://sites.google.com/site/Mbakrabi/phawa-phuna-laea-kar-brihar-kar-peliynpaelng).
- วัลลภ รัฐนัตรานนท์. (2554). *หลักการปกครองท้องถิ่น*. ทองกมลการพิมพ์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2555). *การพัฒนาชุมชน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ไทยวัฒนาพานิช.
- สมณะ โพธิ์รักษ์. (2555, 30 เมษายน). *ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง*. <http://www.asoke.info/04Agriculture/OFNT/KudinfaProject/01Community.html>.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547, 10 ตุลาคม). *การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนกับองค์กรอิสระในการสร้างธรรมาภิบาล*, เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการองค์กรอิสระ ประจำปี 2547
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). *เหตุอยู่ที่ท้องถิ่น ปัญหาการเมืองการปกครองระดับชาติที่มีสาเหตุมาจากการ ปกครองท้องถิ่นที่ไม่พอเพียง*. ศูนย์ศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving organization effectiveness through transformational leadership*. CA: Sage.
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper and Row.
- Kuhnert, K. W. (1994). *Developing people through delegation*. In B. M. Bass & B. J.
- Maxwell, J.C. (2002). *Leadership 101: What Every Leader Needs to Know*. Thomas nelson publish.